International Scientific Conference 20 UNITECH 26

INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE
19-21 November 2026
GABROVO

ПРЕДПРИЕМАЧЕСТВОТО И ТЕХНОЛОГИЧНИЯТ СЕКТОР

Добрин Ганчев[1], Милена Рачева[2],

Технически Университет, Габрово, България[1]
Технически Университет, Габрово, България[2]

Център за компетентност „Интелигентни, мехатронни, еко- и енергоспестяващи системи и технологии“

ENTREPRENEURSHIP AND THE TECHNOLOGY SECTOR

Dobrin Ganchev[1], Milena Racheva[2]

[1]TU, Gabrovo, Bulgaria
[2]TU, Gabrovo, Bulgaria

Center of competence "Smart mechatronic, eco- and energy-saving systems and technologies"

Abstract
The purpose of this report is to analyse the state of the information and communication technology sector, the business challenges it faces, and the prospects for development in the conditions of full membership in the Eurozone. Based on various methods, an assessment of entrepreneurial activity in this sector will be carried out and some specifics and trends in the development of this business will be identified.
To achieve this goal, a complex of methods and approaches are used - analysis, synthesis, induction, deduction, statistical methods. The authors, in their conclusions and summaries, will recommend specific actions to interested parties and entities.

Keywords*: entrepreneurship, high technology, foreign direct investment, startups, artificial intelligence.*

INTRODUCTION

Съвременното предприемачество се характеризира с присъствието на високите технологии и изкуствения интелект. Те са най-ярките репери на икономическата активност през XXI век, като по този начин дават основните насоки на стопанското развитие на ключови отрасли и сектори за страната. Съвременните предприемачи продължават най-добрите традиции от началото на българската индустриализация.

В съвременните условия съществуват множество стопански субекти, които достойно продължават да носят този предприемачески дух в сферата на комуникациите, софтуерното и компютърно инженерство и информационните технологии.

EXPOSITION

В едно неотдавнашно проучване, проведено от Digitalk101, се анализира състоянието на предприемаческата активност в секторите на „високите“ технологии, както и проблемите и предизвикателствата, пред които са изправени. Данните сред стоте най-големи технологични компании в сектора на информационните и технологични компании позволяват да се направят следните няколко обобщения:

- Икономическият растеж не е гарантиран на стопанските субекти;

Print ISSN: 1313-230X, Online ISSN: 3033-1404

- Глобалното навлизане на изкуствения интелект вече се отразява на трудовата заетост в сектора;
- Няма пряка взаимозависимост между броя на заетите и по-високия ръст на приходите от продажби [1].

В тази връзка трябва да отбележим, че развойните звена на няколко големи компании напускат страната и се пребазират в Далечния изток и други по-изгодни дестинации, като движещият мотив е не само факторът равнище на възнагражденията, а е комплекс от фактори, свързани с глобалната среда.

Резултатите на предприятията в сектора са по-високи от средните за страната. Приходите им по данни на НАП са се повишили за 2025 г. с 12.11%. Този показател незначително превишава ръста на приходите от продажби на всичките близо 417 хиляди предприятия, който е 9%, а номиналният размер на показателя е 347 млрд. евро.

Трите най-големи компании – лидери по ръст на продажбите – са телекомуникационните компании „А1 България“, „Виваком България“ и „Йеттел България“. Те бележат устойчиво развитие за един средносрочен период. Всъщност тази констатация е в сила и за останалите компании от първата десетка на водещите технологични компании (виж Таблица №1). Останалите компании са със стабилни позиции в своите браншове. Тази тенденция се откроява в годините след Ковид-пандемията до непосредственото влизане в Еврозоната.

Интерес представляват и компании, които експлоатират облачни структури.

Обособени са следните пет етапа при изграждане на облачно решение:

- Облачна инфраструктура за основа;
- Интеграция на данни и контекст;
- Оркестрация и процеси;
- Идентичност и управление на достъпа;
- Тестване и оптимизация;
- Внедряване и корпоративна сигурност [1].

Това позволява на водещите компании да интегрират усилията си в подобряване на унифициране на моделите при използване на изкуствения интелект. Сложният въпрос е намирането на фината настройка на изкуствения интелект.

Таблица №1 *Водещи компании от Топ 100*

№ по ред	Компании	Приходи		
		хил. евро		
		2023	2024	2025
1	А1България	749720	852597	1009535
2	Виваком България	652620	760986	775949
3	Йеттел България	504143	533929	555756
4	Амюзнет Интерактив	273228	330059	329751
5	Самап Лимитед клон България	175106	204756	237025
6	ЕГТ Дижитал	45081	121147	222158
7	Поликомп	169472	182055	216711
8	САП Лабс България	124733	148471	189867
9	Цетин България	141800	156025	170057
10	ШЕЛЛИ груп	74926	106709	149742
№ по ред	Компании	Темп на растеж	Печалба \Загуба	Рентабилност
		%	хил. евро	%
		2023/2025	2025	2025
1	А1България	16,04	185158	18,34
2	Виваком България	9,04	107232	13,82
3	Йеттел България	4,99	96173	17,3
4	Амюзнет Интерактив	9,86	204315	61,96
5	Самап Лимитед клон България	16,34	38649	16,31
6	ЕГТ Дижитал	121,99	104691	47,12
7	Поликомп	13,08	6231	2,88
8	САП Лабс България	23,38	8930	4,7
9	Цетин България	9,51	65345	38,45
10	ШЕЛЛИ груп	41,37	25345	16,93

Трябва да отбележим, че най-голям размер на печалбата за 2025 отчита Амюзнет Интерактив ЕООД, създадена през 2015 г., която разработва софтуер за хазартната и гейминг индустрията. Тя е най-голямата българска IT компания. Непосредствено след нея на второ място се установява телекома „А1“, а на трето – другият телеком „Виваком“.

Таблица №2 *Печалба на 10 водещи компании за 2025 г.*

№	Компания	Печалба\Загуба
1	Амюзнет Интерактив	204315
2	А1България	185158
3	Виваком България	107232
4	ЕГТ Дижитал	104691
5	Йеттел България	96173
6	Цетин България	65345
7	Самап Лимитед клон България	38649
8	ШЕЛЛИ груп	25345
9	САП Лабс България	8930
10	Поликомп	6231

Секторът се базира на три кита – възможности за консолидация, дигитална трансформация и енергийна гъвкавост. Той е привлекателно поле за привличане на чуждестранни инвеститори. Съгласно анализите, информационните и комуникационните технологии заемат челно място по брой сливания и придобивания в региона [2]. Общият им брой е 285 през 2025 г. Стойността на сделките е 5,24 млрд. евро. Ръстът на сделките надхвърля 171%. В топ пет на най-големите транзакции е производителят на наносателити „Ендуро Сат“, привличащ капиталовложения на стойност 133 млн.евро. В края на второто полугодие на 2025 г. се отчита тенденция на „успокояване“ в сравнение с първото полугодие. Структуроопределяща сделка за сектора е навлизането в страната на Digital Realty. Тенденцията се запазва и в първото полугодие на 2026 г. България се вписва доста добре в установените за периода тенденции.

Сред факторите, атрактивни за тези купувачи, които търсят технологични активи, експертите посочват ниските разходи за дейността, предприемаческия дух, и изградения кадрови потенциал от образователната система. Тук трябва да се спомене и голямото разнообразие на технологични компании. Съществуват и предизвикателства, например общата несигурност, предизвикана от навлизането на изкуствения интелект, структурните промени на глобалния пазар и рискове от международната конюнктура.

Особеност в сектора на информационните и комуникационните технологии е, че икономическите субекти заменят големите екипи с по-гъвкави форми на реализация на конкретните начинания, както и че родните технологични лидери поставят акцент върху киберсигурността, облачните технологии и автоматизация [3].

В епохата на изкуствения интелект ключов елемент в осигуряването на хардуера са чиповете. В тази връзка, десетте водещи компании по отношение на бизнеса с технологични продукти реализират нетни приходи за 2025 г. от продукти в размер на 570.2 млн. евро (Таблица 3). Лидер сред десетте в класацията е „Поликомп“ с 38% пазарен дял. Заелият второ място е с пазарен дял 27.75%, а третият – 17.63%. Да подчертаем също, че за партньорите им е изключително важно установяването на „IT като услуга“, като се акцентира върху моделиране и конструиране на бизнеса по такъв модел [4].

Таблица №3 *Най-големи дистрибутори*

№	Компания	ПРИХОДИ /хил. евро/
1	ПОЛИКОМП	216711
2	АЛСО БЪЛГАРИЯ	141117
3	МОСТ КОМПЮТЪРС	100502
4	АСБИС БЪЛГАРИЯ	53641
5	КЛИКО БЪЛГАРИЯ	24741
6	ЛАНКОМ БЪЛГАРИЯ	15005
7	ДАТЕКС	9429
8	НЕМЕЧЕК	4165
9	ИНФОСИСТЕМС ИНТЕРНЕШЪНЪЛ	2900
10	АДСИС	1973

Компаниите в страната вече правят опити за адаптация към изкуствения интелект. Според експертите в бранша очакванията за 2026 г. са за ускорена

дигитализация и по-активно внедряване на решения, базирани на изкуствен интелект, облачни услуги и технологии за киберсигурност [4]. Тук е мястото да се добави, че генерираният изкуствен интелект създава нови ниши, дори в развлекателните индустрии и отваря съвсем нови сфери на приложение [5].

Бизнесът с интеграцията между системите също бележи положителни тенденции. Стопанските субекти показват стабилни резултати за изминалата 2025 г. Тази ситуация се появява на фона на сериозни структурни предизвикателства, породени от конюнктурата.

Интересен е пазарът на хардуер и хардуерни компоненти. Приходите от продажби на хардуер на 40 компании в страната възлизат на 855.5 млн. евро. Продажбите на компютри отчитат ръст през 2025 г., но проблемите са свързани с недостига на компоненти: HBM (памет с висока пропускателна способност), DRAM (динамична памет, използвана като оперативна), както и NAND FLASH (енергозависима памет, използвана в твърдите дискове). Специалистите очакват търсенето, особено от големите корпорации, на този род компоненти да продължи. Нови производствени мощности постоянно се откриват, но равновесие се очаква да се постигне в края на 2027 и началото на 2028 г. Заради недостига на компоненти се очаква намаляване на продажбите на смартфони, и на второ място – липса на пазара на нисък клас персонални компютри.

Българският пазар заема миниатюрен пазарен дял. Върху него се отразяват световните тенденции в продажбите както на компютърна техника, така и на смартфони. Първите три места се заемат от „А1“, „Шелли груп“ и „Йеттел“ (Таблица 4), като общият обем на приходите им е 427 312 евро.

Таблица №4 *Топ пет на най-големите хардуерни компании за 2025 г.*

№	Компания	ПРИХОДИ от продажба на хардуер /хил. евро/
1	А1 БЪЛГАРИЯ	204900
2	ШЕЛЛИ ГРУП	148952
3	ЙЕТТЕЛ БЪЛГАРИЯ	119475
4	ТЕЛЕЛИНК БИЗНЕС СЪРВИСИС ГРУП	73460
5	ДАТЕКС	50383

Според лидерите, като цяло отминалата 2025 г. е изключително успешна. Те продължават да работят в сферата на ICT сегмента, като същевременно усъвършенстват управля-емите услуги в подкрепа на бизнеса [6]. Изчезването от пазара на нискобюджетния клас от компютри би било сериозен негатив.

Очакванията за 2026 г. са за умерен ръст на продажбите, като основните акценти са върху софтуерните системи, киберсигурността, системната интеграция, изкуствения интелект, и др.

В началото на 2026 г. България се присъедини към Европейския валутен и финансов съюз (Еврозона) след съответния подготвителен период. Не трябва да се забравя, че от 1997 г. България се намираше в условията на валутен борд, като новият български лев бе привързан първоначално към германската марка в съотношение 1:1, а след въвеждането на единната европейска валута евро, тази парична единица бе резервната валута на борда в съотношение 1 евро – 1,95583 лв. Необходимо е да припомним, че съгласно данните на БНБ, излезли заедно с доклада на Еврокомисията и Европейската централна банка, финансите на страната бяха в стабилно състояние.

Таблица 5 *Месечен баланс на управление "Емисионно" в евро към 30.06.2025*

АКТИВИ	**хил. евро**
Парични средства и предоставени депозити в чужда валута	18029391,1
Монетарно злато и други инструменти в монетарно злато	3688364,531
Инвестиции в ценни книжа	19036666,79
ВСИЧКО АКТИВИ:	40754442,42
ПАСИВИ	**хил. евро**
Банкноти и монети в обращение	14992643,53
Задължения към банки	11766186,73
Задължения към правителството и бюджетни организации	6065362,532
Задължения към други депозанти	652380,3194
Депозит на управление "Банково"	7277849,302
ВСИЧКО ПАСИВИ:	40754442,42

Основната част от международните резерви, според уверенията на председателят на БНБ, ще останат под непосредственото и пряко управление на БНБ, съгласно утвърдените принципи (виж Таблица №5). Активите на управление „Емисионно“ достигат почти 80 млрд. лева. Левовият еквивалент се определя на основата на официалния валутен курс на лева към еврото (1 евро = 1.95583 лв.). Паричният агрегат М1 в евро възлиза на 14,992,643.53 евро. Монетарното злато, което е съставна част на международните ни валутни резерви, съставлява 9.05%, а инвестициите в ценни книжа на БНБ са 46.71%. Паричните средства и предоставени депозити в чужда валута на други институции са 44.24%.

Да отбележим, че имаше и експерти, изразяващи умерена доза скептицизъм относно готовността на българската икономика за пълноправно членство в Еврозоната. Техните бележки и коментари се отнасяха до адаптивността, гъвкавостта и конкурентоспособността на икономическите субекти и националната икономика като цяло да понесат този своеобразен шок в краткосрочен и средносрочен план.

Прогнозите за 2026 г. са за по-висока инфлация, като тя според тях ще достигне 4% [6]. Експертите от БНБ предвиждат по-висок ръст заради динамиката на цените на горивата поради войната в Близкия изток и военния конфликт в Украйна, геополитическото съперничество, прерастващо в откровена и открита вражда, особено между водещите европейски държави от една страна и Руската федерация от друга.

На този фон Международният валутен фонд очаква допълнителен натиск от енергийния пазар. Петролът остава на ценови равнища от около 100 долара, което е над заложените от МВФ 89 долара. Според изпълнителния директор на фонда, проблемът с високите цени на енергията ще съществува известно време, дори след края на войната [7].

При тази ситуация очакванията на анализаторите са за ръст на БВП от около 3% за България, след което да се забави слабо до 2.9% през 2027 г. и до 2.8% през 2028 г. Очаква се през 2026 г. основен двигател за растежа да бъде най-вече частното потребление и в значително по-малка степен – правителственото потребление и нетният износ [7].

Най-големият риск за растежа на БВП като основен индикатор остава реализирането на по-нисък растеж на икономическата активност и на по-висока инфлация. Именно тук биха могли да играят ключова роля високотехнологичните фирми, които със своята проактивна дейност да доведат по-висок принос към икономическия растеж от една страна, а от друга – да повишат „инвестиционния имидж“ на България за привличане на преки чуждестранни инвестиции в съвместни или нови предприемачески начинания.

CONCLUSION

Предприемаческият сектор в България след влизането й в Еврозоната е из-

ключително динамичен. Сериозен и значим успех бележат предприемачите в различните браншове на високотехнологичния сектор. Те са изправени обаче пред сериозни предизвикателства от вътрешната и външната среда. Последната е изключително комплицирана, поради наличието на няколко военни конфликти, единият от които непосредствено засяга изключителна икономическа зона в черноморския басейн, а другият засяга търговията с енергийни ресурси и по-специално цените на петрола и природния газ. Към това трябва да се прибавят и някои вътрешни проблеми, свързани с криещата изненади политическа среда и динамичната пазарна среда.

БЛАГОДАРНОСТИ:

Докладът се публикува във връзка с резултатите от изпълнение на дейностите по:
Договор №НИП2026-15 'Съвременни мултидисциплинарни изследвания относно текущи и предвиждани енерго-ефективни секторни приложения' към Технически университет - Габрово, финансиран целево от Министерство на образованието и науката на Република България;

Този доклад е финансиран от Европейския фонд за регионално развитие в рамките на Програма „Научни изследвания, иновации и дигитализация за интелигентна трансформация" 2021-2027 г., Проект № BG16RFPR002-1.014-0005 Център за компетентност„ "Интелигентни мехатронни, еко- и енергоспестяващи системи и технологии"

REFERENCE

1. Nikolov K., Top 100 technology companies in Bulgaria: Growth, but also difficulties, magazine The largest IT companies 2026, issue 1, published by Economedia, ISSN 2738-8751, p.14;
2. Ivanova M., Slight slowdown, magazine The largest IT companies 2026, issue 1, Economedia Publishing House, ISSN 2738-8751, p.40;
3. Vladkov V., Moderate optimism and implementation of artificial intelligence, magazine "The largest IT companies 2025", issue 1, published by Economedia", ISSN 2738-8751, p.50;
4. Glavchev A., Artificial Intelligence Dictates the Rules, magazine The Largest IT Companies 2026, issue 1, Economedia Publishing House, ISSN 2738-8751, p.83;
5. Kirilova E., Bot in the Band: How AI is Rewriting the Rules in the Music Industry, Bloomberg Businessweek Bulgaria, September 2026, ISSN 2738-8232, p.52;
6. Economic Review Magazine, ISSN 2367-4962 (online) p.9;
7. https://money.bg/economics/mvf-svetovniyat-publichen-dalg-mozhe-da-nadhvarli-100-ot-bvp-predi-2030-g.html, last visit 07.10.2026 , 21.25.